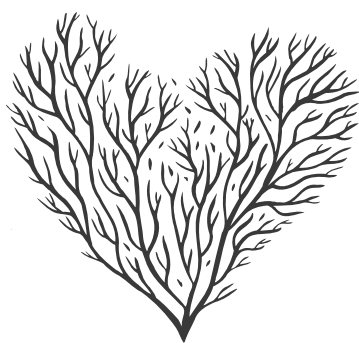




Emmy Abrahamson

KUIDAS ARMUTAKSE
MEHESSSE,
KES ELAB
PÕÕSAS



Rootsi keelest tõlkinud

Kadri Papp

Originaali tiitel:

Emmy Abrahamson

Hur man förälskar sig i en man som bor i en buske

Albert Bonniers Förlag 2016

Toimetanud Katrin Naber

Kujundanud Anne Pikkov

Copyright © Emmy Abrahamson 2016

Tõlge eesti keelde © Kadri Papp ja Tänapäev, 2018

ISBN 978-9949-85-452-3

www.tnp.ee

Trükitud AS Pakett trükikojas

1

“Ma armastan munni!” ütleb naine rõõmsalt.

Vaatan oma pabereid, teen väikese loetamatu ülestähenduse, panen pasta käest ja köhatan.

“See, mida sa tahad öelda ... ma usun ... või loodan ... ehkki see on suurepärase, kui sa tõesti nii arvad ... on vist see, et sa armastad süüa teha. *Cooking. Mitte ... cock.*”

See on üheteistkümnend tundi, ma olen nii väsinud, et keel kipub sõlme minema. Pealegi pean kogu aeg vaatama oma piparmündirohelist infokaarti, et õpilase nime meelde tuletada. *Petra Petra Petra*. Murettekitav on ka see, et kui kaarti uskuda, on ta vähemalt kolm korda minu juures tunnis käinud. Sellest hoolimata ei mäleta ma teda absoluutselt. Kõik õpilased on otsekui ilma nägudeta suureks tombuks kokku sulanud, nad ei tee vahet *Tuesday*'l ja *Thursday*'l ja keelduvad visalt täisminevikku kasutamast. Tänamisele vastavad nad jätkuvalt *Please*, ehkki olen neile sada kaksikümme korda meelde tuletanud, et nad ütleksid *You're welcome*. See tomp usub, et keeleõppimine on iseeneslik protsess, milleks piisab vaid õpetajaga samas ruumis viibimisest. Kiire pilk kellale – tunni lõpuni on veel kaksikümme minutit. Kaksikümme minutit lõpmatust.

“Ja ... Petra, millist toitu meeldib sulle valmistada?” küsin ma.

Mul polnud iialgi unistust või plaani hakata Austrias inglise keelt õpetama. Aga pärast nelja kuud töötuna tundus Berlitz'i tööpakkumiskuulutus peaaegu liiga hea, et tõsi olla. Koolitus kestis kõigest kaks nädalat, pärast seda olime valmis õpilaste ette astuma. Sellest hoolimata piilus algul pidevalt ukse poole ja ootas, millal meid koolitanud hobusesabaga mees sisse kar-

gab ja hingetult pahvatab: “See oli ainult nali! Loomulikult ei tohi sa kedagi õpetada, tegime üksnes nalja,” enne, kui mind tänavale visatakse ja õpilased turvalisse kohta eskorditakse. Tol ajal valmistasin järgmise päeva tunde hilisõhtuni ette. Koostasin hoolega õppeplaan ja üritasin tunde mitmekülgseks ja põnevaks muuta. Tegin huvitavatest artiklitest koopiaid, kirjutasin küsimusi, mõtlesin välja süütuid rollimänge ja lamineerisin fotosid, mida asjakohaste diskussioonide arendamiseks kasutada. Kõik ikka selleks, et mu õpilased saaksid võimalikult palju inglise keelt rääkida.

Praegustel õpilastel veab, kui ma enne klassi astumist nende infokaartidele üldse pilgu heidan. See trots sai alguse päevast, mil ma taipasin, et olen algselt plaanitud poolest aastast tunduvalt kauem õpetanud, ja mis veel hullem – ma tegin seda hästi. Olin kannatlik (kes oleks võinud arvata, et kannatlikkus on hea keeleõpetaja üks tähtsamaid omadusi?) ja suutsin panna õpilased inglise keelt rääkima. Sellest alates, kui ma tunde enam ette ei valmista ja need on nii minu kui ka õpilaste jaoks väikestviisi müsteeriumid, on elu pealegi ka veidi põnevamaks läinud.

“Oh, kõikvõimalikke asju. Šnitslit, väikesi vorstikesi ...,” ütleb Petra.

“Vasta täislausega,” manitsen ma.

“Mulle meeldib valmistada šnitslit ja väikesi vorstikesi,” ütleb Petra kuu-
lekalt.

Kuna Berlitz'i õppemeetod seisneb keele omandamises argiteemaliste vestluste kaudu, võin ma tundi pidada seni, kuni mul vaid jätkub õpilastele teemasid ette anda. Kolm aastat inglise keele õpetajana on teinud minust eksperdi lobisemise alal. Ükskord lasin õpilasel veerand tundi rääkida, kuidas ta oma garaažiuksel lukku vahetas, tahtsin lihtsalt näha, kas tulen selle lobaga toime.

“Ja mis on sinu lemmikjook?” küsin ma.

Petra mõtleb järele.

“Kraanivesi.”

“Täislause!” manitsen ma sunnitud naeratusega.

“Minu lemmikjook on kraanivesi,” ütleb Petra.

Ma muudkui naeratan Petrale, sest mul pole aimugi, mida öelda inimesele, kelle lemmikjook on kraanivesi.

Viimased viisteist minutit lahendame söögiteemaliste sõnadega seotud ristsõna. Kui kell heliseb, ohkan teeseldult ja lasen suunurkadel alla vajuda, see peab näitama, kui kurb ma tunni lõppemise üle olen. Surume hüvasti-jätuks kätt ja Petra läheb koju, arvatavasti šnitslist, vorstikestest ja klaasist kraaniveest koosnevat õhtusööki sööma.

Kõik tunglevad tibatillukeses õpetajate toas, et viieminutilise vaheaja jooksul iga hinna eest õpilastega kontakti vältida. Seintel on multikultuursete nägudega Berlitz'i plakatid ja hüüumärkidega lõppevad laused. Kolm raamaturiidulit on pungil Berlitz'i ajakirja Passport ja pealtnäha täiesti puutumatuid hispaania, vene ja prantsuse keele õpikuid. Inglise keele õpikud seevastu on nii kulunud, et paljudel neist on selg kadunud või raamat teibiga kokku lapitud.

Ükski Berlitz'i õpetajatest pole päriselt õpetaja. Mike on töötu näitleja, Jason lõpetab doktoritööd Schönbergist, Claire töötas varem müügiagentina, Randall on graafiline kujundaja, Sarah insener, Rebecca viulimeister, Karenil on teaduskraad meedia ja kommunikatsiooni alal ja mina ise unistan endiselt ühel heal päeval kirjanikuks saamisest. Ainult Ken on õpetajaharidusega, sellepärast vihatakse teda peaaegu sama palju nagu Dagmarit, meie Mariahilferstrasse Berlitz'i filiaali administraatorit.

Ken astub reipalt õpetajate tuppa.

“Oi, hõivatud, hõivatud,” pomiseb ta rõõmsalt ja trügib paljundusaparaadi poole, avatud grammatikaõpik käes. Kõik ignoreerivad teda. Akna all püüavad Mike ja Claire läbi sentimeetrilaiuse prao suitsetada.

“Mul on sama rühmaga neli tundi järjest,” ohkab Claire ja pistab välgu-mihkli suitsupakki. “Lõpetan alles kell kaheksa.”

“Natuke aega veel, varsti ei pea sa enam kunagi seda tööd tegema,” ütleb Randall, kuna Claire sõidab peagi Londonisse magistrieksamit tegema.

“Mul algab kaheteistkümnnes tund,” ütlen ma ja ruumist käib läbi aupaklik kahin. Õpetajate toas on ainult kolm jututeemat: mitu tundi tuleb meil päeva jooksul anda, kui tülikad on meie õpilased ja kui väga me Dagmarit vihkame.

“Mul oli äsja AMS-rühm,” vastab Mike.

Kõik ohkavad kaastundest. AMS on Austria töötukassa. Paar aastat tagasi sõlmis Berlitz riigiga magusa lepingu inglise keele tundide andmiseks kõidele töötutele, kes selleks soovi avaldavad. AMS-rühma õpetamine on üks masendavamaid asju.

Selle päeva viimane õpilane on uus. Kui ma klassi astun, on ta juba kohal ja vaatab läbi pesemata akende välja Mariahilferstrassele. Oma kergenduseks näen infokaardilt, et tema inglise keele tasemeks on määratud viies, seega võõrkeele kõrgem tase. Mida kõrgem tase õpilasel on, seda vähem tuleb mul pingutada.

“Tere, minu nimi on Julia,” ütlen ma ja sirutan käe.

Kõhn naine ulatab käe, see on üllatavalt soe. Veerand tunni jooksul saan teada, et tema nimi on Vera, ta on pärit Grazist, töötab Austria rahvapartei PR-konsultandina ja on kaheksa-aastase tütre üksikema. Kahjuks hakkab Vera mulle küsimusi esitama.

“Kust sa pärit oled?”

“Rootsist,” ütlen ma mõtlematult.

Otsekohe ilmub Vera kulmude vahele korts ja ma taipan oma viga. Ehkki minu inglise keel on niihästi aktsendivaba kui ka veatu, ei taha keegi kuulda, et ma olen pärit mitte-ingliskeelsest riigist. Koguni Berlitz administratoor Dagmar palus mul diskreetselt mitte öelda õpilastele, et ma olen Rootsist. Rebecca rääkis kunagi, kuidas ta Cairnsis grillrestoranis ettekandjaks oli. Ehkki tal jäid kõik tellimused alati meelde, pidi ta tegema näo, nagu kirjutaks ta need märkmikku üles, muidu läksid kunded närviliseks. Mul on enam-vähem sama tunne iga kord, kui ma pean oma päritolu kohta valetama.

“Swindonist,” parandan ma end. “Inglismaalt. Põhja-Inglismaalt.”

Vera vaatab mind endiselt uurivalt.

“Kas Swindon ei ole Lõuna-Inglismaal?” küsib Vera. “Bristoli lähedal? Ma käisin kunagi seal kursusel.”

Tunnen, kuidas mu põsed ja kael õhetama löövad.

“See on üks teine Swindon,” vastan ma kärmelt. “Väiksem Swindon. Me kutsume seda ... mini-Swindoniks. Aga Vera, räägi mulle, mida sulle nädalavahehetustel teha meeldib? Mis on su lemmiktegevused?”

Vera vaatab mind endiselt kahtlustavalt ja ma mõtlen, et peaksin tõepoolest Rebecca nõu kuulda võtma ning igapäevaste tundide arvu vähendama.

Kahjuks on Vera inglise keel peaaegu täiuslik. Aga tunni lõpus ütleb ta *at the end of the month*'i asemel *in the end of the month*. Saan lõpuks ometi võimaluse teda parandada ega tunne end enam kasutu rekvisiidina.

Teel koju tuleb mulle järsku jutustuse idee. See on nii pingeline ja meelikõditav, et olen peaaegu sunnitud seisma jääma, karvad mu käsivartel lähivad turri. Lugu räägib ebaõnnestunud kirjanikust, kes saab kõrvalises hotellis majahoidja töökoha. Tal tuleb seal terve talv koos oma naise ja väikese lapsega mööda saata. Laps on poiss. Või tüdruk. Ei, see on poiss. Isoleerituse ja hotellis luuravate kurjade vaimude tõttu läheb kirjanik talve edenedes üha rohkem omadega sassi. Kõik lõpeb vere, kaose ja surmaga. Näen jutustust vaimusilmas nii selgesti, et see ajab peaaegu hirmu nahka. Hotelli ümber vihisvat lumetuisku, inimtühje koridore, hotellitubasid, kus aeg seisab paigal, ja kirjutusmasina taga istuvat kirjanikku. Milline haarav ja hirmutav raamat sellest tuleb! Lähen jooksupalu koju, et kirjutama hakata ja ohkan õndsalt: uskumatu, et enne mind pole keegi selle jutustuse idee peale tulnud.